

4

Tomášek

ZPRAVODAJ FARNOSTI
PŘI KOSTELE sv. TOMÁŠE V BRNĚ

Motto:

Pod ochranu Tvou se utíkáme ...

Úvodní slovo

Dobrych zpráv prý není nikdy dost. Tím spíš, že se stále setkáváme s množstvím těch špatných: denně vidíme obrazy lidského neštěstí, utrpení, násilí a války, zkázy a smrti. To, že jsme směli poznat Evangelium, radostnou zprávu, je pro nás velikým bohatstvím.

Víme, že se smíme utéci k Bohu a obracíme se k Němu s prosbou o pomoc a ochranu. Svatý otec František vloni zasvětil Rusko a Ukrajinu, kde lidé trpí dobyvačnou válkou, Neposkvrněnému srdci Panny Marie. Obyvatelé Brna a Moravy dobře znají moc přimluvy Matky Boží, když se po

mnoho staletí s důvěrou obraceli na Matku Boží Svatotomskou a její obraz uctívali jako Palladium města Brna. Poražení švédští dobyvatelé v roce 1645 křičeli na brněnské obhájce: „Pomohla vám vaše Černá!“. Obraz Madony připomíná podstatu evangelia: Bůh se z lásky stal člověkem, spasil nás z moci všeho zlého a je nám stále nablízku. A my máme tu čest modlit se a setkávat k bohoslužbě v chrámě, kam po staletí přicházeli věřící poutníci zblízka i zdaleka za Matkou Boží, aby se setkali s Pánem Ježíšem.

Panna Maria Svatotomská má v našem kostele svůj „domov“. Ikona zde byla přítomna 427 let. Nacházela se v kapli, na místě, kde je dnešní

kněžská sakristie. Informaci o obraze nám přináší nejstarší dochovaná listina z roku 1373, kterou olomoucký biskup Jan Mráz (omlouvám se, ale nedokázal jsem ho nejmenovat) udělil odpustky pro ty, kteří přistoupí k oltáři, na kterém „vidíme umístěný její obraz“. Snad tedy, 650 let poté, člověk, který nosí totéž jméno, přispěje aspoň trochu k posílení a oživení úcty k Panně Marii Svatotomské.

Když jsem zde před léty kaplanoval, obraz Matky Boží měl významnější místo než dnes, kdy je více méně provizorně umístěn v presbytáři, vzdálen většině těch, kteří přicházejí do kostela. Nechci se nikoho dotknout, ale otevřeně říkám, že současné umístění naší Madony bylo pro mne zklamáním, když jsem se do farnosti vrátil jako její farář.

Domnívám se, že letošní slavnost Nanebevzetí Panny Marie by mohla být dobrou příležitostí, abychom Pánu Bohu vzdali chválu a vyjádřili poděkování za přímluvu Panny Marie, která tolikrát pomohla našemu městu, naší farnosti, těm, kteří ji zde uctívali. Rád bych, aby její ikona byla opět umístěna na oltáři a byla nám všem více nablízku. Již několik let se scházím se skupinou farníků, která to iniciovala a podporuje. Pořídíme proto do kostela novou kopii Svatotomské ikony, která bude namalována podle původního obrazu (ten se dnes nachází v bazilice na

Starém Brně na Stříbrném oltáři). Přál bych si, aby Panna Maria stále vyprošovala naší farnosti Boží milost a abychom všichni dokázali k Matce Boží nacházet s důvěrou v modlitbě svou vlastní cestu. Ikona není obyčejný obraz, je jako okno do Božího světa, dává nám zahlédnout to, co je jinak našim očím skryté, je prostředkem komunikace mezi člověkem a Bohem. Rád bych o tom sdělil více, ale už tak je tento úvodník až příliš dlouhý.

Na závěr mi tedy dovoluďte Vás požádat, pokud byste byli tak hodní a přispěli na pořízení restaurátorské kopie Panny Marie a uměleckého rámu, abyste zaslali svůj dar na účet farnosti č. 1341665339/0800 u České spořitelny a účel daru vyznačili variabilním symbolem 8888. Děkuji.

Váš farář Jan Mráz

Informace

• Popeleční středa, postní doba

Ve středu 22. února 2023 začíná doba postní. Popeleční středa a Velký pátek jsou dny přísného postu. Postní řád v tyto dny předepisuje střídmost v pokrmu (najíst se jen jednou dosyta – platí od 18 do 60 let věku) a úplné zdržení se masa. Celá postní doba má být dobou modlitby, pokání

a skutků lásky (modlitba, půst, almužna). Věřící se spolu s katechumeny připravují na velikonoční obnovu křestního zasvěcení.

- **Pobožnost křížové cesty** bude vždy v kostele v úterý (dětská) a v pátek v 17 h.

- **Příprava na první svaté přijímání – posunutý termín přípravy**

Milí rodiče,

předpokládaný začátek přípravy bude v neděli 26. 2. 2023. Omlouváme se za chybnou informaci v Tomáškově č. 3. Podrobnější informace naleznete na webových stránkách farnosti vč. přihlašovacího formuláře.

P. Josef Janoušek, kaplan a sestra Bernie

- **Společné udílení svátosti nemocných** plánujeme jako v minulosti v pátek před Květnou nedělí (31. března 2023) při večerní mši svaté. Tuto svátost může přijmout každý vážně nemocný věřící.

- Opakovaně ji může přijmout při zhoršení stavu nebo kvůli jiné nemoci.

- Kdo je v pokročilém věku, může přijmout pomazání nemocných i přesto, že na něm není viditelně znát nějaká nemoc.

- Pokud má člověk podstoupit chirurgický zákrok, může mu být svátost udělena, pokud je důvodem nebezpečné onemocnění.

Denní modlitba Církve – breviář

Obvykle při nedělních ohláškách slyšíme větu: „Týdenní pořad bohoslužeb podle obvyklého pořádku.“ Chtěl bych připomenout, že k tomu patří také bohoslužba slova ranní chvály, které se v malém společenství modlíme v pondělí až pátek již od roku 2000!

Takže pokud máte zájem: začínáme před ranní mší sv. v 6.30 v předních lavicích vpravo. Breviáře – knížky jsou k dispozici v sakristii, samozřejmě je možno použít i internetovou aplikaci z vlastního mobilu. A vám, kteří spěcháte do práce a nemůžete zůstat na mši sv. v 7 hod. nabízím možnost přijmout Eucharistii po skončení chval.

Na společenství při chválách se těší

Jiří Palacký, jáhen

Z farní charity

Milí čtenáři Tomáška!

Setkáváme se opět před začátkem postní doby na stránkách Tomáška. Rádi bychom vás informovali o pomoci, kterou jsme mohli díky vaší štědrosti poskytnout.

Vánoční balíčky

I letos jsme obdarovali kolem 20 potřebných vánočními balíčky, které jsme mohli naplnit díky vašim příspěvkům cukrovím, ovocem, perníčky a ořechy. Co se nevešlo do balíčku, to jsme poslali, respektive zavezli do Domova svaté Markěty a také bezdomovcům do střediska Charity Brno na Bratislavské.

Tříkrálová sbírka

Prostřednictvím charitní pokladničky jsme na tříkrálovou sbírku vybrali 43 475 Kč. Je to o 3000 Kč více než v minulém roce.

V celé ČR se při letošní Tříkrálové sbírce vybralo 162 526 779 Kč.

V naší diecézi se vybralo:

Tříkrálová sbírka 2023	Částka (Kč)
DCh Brno	147 621
OCh Blansko	3 345 895
OCh Břeclav	3 941 852
OCh Hodonín	4 433 095
OCh Jihlava	2 594 612
OCh Rajhrad	6 065 826
OCh Tišnov	2 289 925
OCh Třebíč	3 879 070
OCh Žďár nad Sázavou	4 830 687
OCh Znojmo	3 253 164
Služby Brno	3 284 314
Celkem	38 066 061

Dary

Peníze, které jste darovali do charitní pokladničky, jsme použili takto:

LL – Likvidace lepry	3 000 Kč
Světlo pro svět – prevence a léčba slepoty a systémová podpora osob s postižením v rozvojových zemích	3 000 Kč

Přehled darů za rok 2022

LL – Likvidace lepry	6 000 Kč
Světlo pro svět – prevence a léčba slepoty a systémová podpora osob s postižením v rozvojových zemích	6 000 Kč
Pomoc Ukrajině	75 000 Kč
Pomoc Ukrajině	125 Euro

Prostřednictvím Charity služby Brno jsme přispěli na tyto účely

Denní centrum pro lidi bez domova	7 000 Kč
Domácí hospic	8 000 Kč
Noclehárna pro lidi bez domova	3 000 Kč

Celkem 105 000 Kč a 125 Euro.

Přejeme a vyprošujeme vám požehnané dny a setkání s Pánem v postní době.

Dobrovolníci farní charity

Mons. Dr. Jan Mráz proboštem

Kolegiální kapituly Všech svatých na Hradě pražském

Svatotomský farář a kancléř biskupství brněnského otec Jan Mráz byl kanovníkem této kapituly již roce 2010, v době kdy zastával úřad rektora Papežské koleje Nepomucenum pro české a moravské bohoslovce v Římě. Po uvolnění úřadu probošta Mons. Petrem Piťhou, byl zvolen jeho nástupcem a dne 11. prosince 2022 byl Mons. Mráz instalován do úřadu probošta kapituly arcibiskupem pražským a primasem českým Janem Graubnerem.

Při obřadu byla převážně používána latina, výjimkami byl např. úvod a promluva nového probošta k účastníkům obřadu. V lavicích chóru na bocích kněžiště byli kromě kanovníků kapituly a pražského pomocného biskupa Malého také svatotomští kaplani Pavel Hověz a Josef Janoušek.

Kolegiální kapitula při kostele Všech svatých na Hradě pražském byla založena v roce 1339 markrabětem moravským Václavem (synem dědičky Přemyslovců Elišky a českého

krále Jana Lucemburského) později Karlem IV., se souhlasem pražského biskupa Jana IV. 3. dubna roku 1366 císař Karel na pozdvižení cti a slávy vysokého učení pražského spojuje Pražskou univerzitu s kapitulou při kostele Všech svatých tím, že místa kapitulářů vyhrazuje právě univerzitním mistrům.

Věhlas kapituly vzrostl v 16. století, kdy byly z rozhodnutí císaře Rudolfa II. do kapitulního chrámu 29. května roku 1588 ostatky sv. Prokopa přeneseny z tehdy pobořeného sázavského kláštera. Členové kapituly jsou tak zároveň ochránci jeho hrobu.

Prvním proboštem se stal pozdější biskup a první český kardinál Jan Očko z Vlašimi. Zakládací listinu potvrdil papež Benedikt XII. O sboru kanovníků této kapituly se píše v kronikách od roku 1343. Pro vývoj kapituly je rozhodující rozhodnutí Karla IV. z 30. července 1366, potvrzené papežem Urbanem V. 15. prosince 1367, podle kterého se kanonikáty u Všech svatých obsazují mistry vysokého učení pražského – tedy profesory

Karlovy university. I tímto způsobem se Karel IV. staral o kvalitní profesorský sbor Pražské university, kterou založil v roce 1348 jako nejstarší universitu v Evropě severně od Itálie (kromě Anglie) a východně od Paříže.

Kapitula měla probošta, děkana a určitý počet kanovníků, který se během doby měnil. V současné době má kapitula 8 členů. Probošty kapituly byli v minulosti osobnosti jako např. Jan Očko z Vlašimi, Petr II. z Rožmberka, v novější době Mons. Prof. PhDr. Petr Piřha, CSc., někdejší ministr školství. Kanovníky kapituly byli např. Jan Ferdinand Kindermann, spojený se školskou reformou v 18. stol., v novější době např. Prof. ThDr. PhDr. Václav Wolf, děkan Katolické teologické fakulty University Karlovy.

Se vznikem Československého státu r. 1918 dochází i k úpravám života Kolegiátní kapituly. V této době obsazují místa kanovníků především vyučující na české teologické fakultě Karlovy univerzity. Po roce 1948 komunistická vláda získala absolutní kontrolu nad veřejným působením kapituly a jmenováním jejích členů. Dochází k vyvlastnění majetku kapituly a omezení její činnosti výhradně na bohoslužby. Sbor kanovníků byl částečně doplněn v r. 1975 o některé představitele Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty se sídlem v Lito-měřicích. Kardinál František Tomášek

pak doplňuje další členy kapituly až v r. 1987. Po čtyřiceti letech komunistického útlaku se kapitule nabízejí nové možnosti jejího svobodného působení. Dochází k doplnění členů kapitulního kolegia a otevřela se složitá jednání o možnosti navrácení historického majetku, který kapitula vlastnila před r. 1948. Jeho výnos kapitula využívá zejména k údržbě kapitulního chrámu a podpoře akademické činnosti.

Kapitul je nyní v České republice

13. Nejstarší je Metropolitní kapitula u sv. Víta v Praze, založena v roce 971. Dalšími jsou v **Čechách**: Kolegiální kapitula sv. Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi, zal. 1046; Katedrální kapitula sv. Štěpána v Litoměřicích zal. 1057; Královská kolegiální kapitula sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, zal. 1070; Kolegiální kapitula Všech svatých na Hradě pražském, zal. 1339; Kolegiální kapitula Nanebevzetí Panny Marie na hradě Karštejně, zal. 1357; Kolegiální kapitula při chrámu Svatého Ducha v Hradci Králové, zal. 1664; Katedrální kapitula u svatého

Mikuláše v Českých Budějovicích, zal. 1785; Kolegiální kapitula při kostele Povýšení sv. Kříže v Litomyšli, zal. 1994. **Kapituly na Moravě**: Metropolitní kapitula u sv. Václava v Olomouci, zal. 1131; Kolegiální kapitula u sv. Mořice v Kroměříži, zal. 1262; Královská stoliční kapitula sv. Petra a Pavla v Brně, zal. 1296; Kolegiální kapitula u sv. Václava v Mikulově, zal. 1625.

Na území Čech stojí v čele kolegiální kapituly probošt. Totožnou pozici v kapitulách moravských zaujímá děkan. V rámci těchto pozic zároveň zastávají funkci statutárních zástupců kapituly. Udělování kanonikátů na základě kán. 509 § 1,2 Kodexu práva kanonického z roku 1983 je výsadou pouze diecézního biskupa. Držitelé kapitulních dignit u Všech svatých mají právo nosit pontifikálie (insignie): Probošt Kolegiální kapituly je dostal od papeže Klementa X. dne 11. června 1673. Mons. Mráz obdržel proboštský prsten a kříž.

Kostel Všech svatých na Pražském hradě je v majetku kapituly. Místo románské palácové kaple nechal Karel IV. po roce 1370 postavit rozlehlý gotický objekt, inspirovaný pařížskou St. Chapelle. Byl dokončen kolem roku 1372 podle plánů Petra Parléře. Po požáru 1541 byl kostel renesančně přestavěn a prodloužen k Vladislavskému sálu (1580). Jednolodní kostel se skládá z gotického

chóru a renesanční lodi se dvěma bočními kaplemi. Vnitřní zařízení je barokní z let 1732 a 1750, kruchta z roku 1732 je dílem K. I. Dienzenhofera. Kostel je veřejnosti přístupný pouze v neděli, v době konání mše svaté v 15.30 hod.

V tomto kostele se dne 11. 12. 2022, při příležitosti uvedení Mons. Mráze do úřadu probošta kapituly, konaly v 17 hod. slavnostní Druhé nešpory 3. neděle adventní zpívané smíšeným sborem. Na pozvání Mons. Mráze se tohoto slavnostního obřadu zúčastnilo také nejméně 30 svatotomských farníků. Po obřadu byli jeho účastníci panem proboštem pozváni na přátelské setkání do arcibiskupského paláce. Toho se, kromě rodinných příslušníků Mons. Mráze, zúčastnil i arcibiskup Graubner, kanovníci a další pozvaní účastníci obřadu. Toto setkání proběhlo v sále kardinála Berana. S potěšením jsme zde vyslechli slova Mons. Mráze o tom, že hodlá být nadále farářem kostela sv. Tomáše.

PhDr. Jan Weinberger

Foto z webu cirkev.cz a wikimedia.

Slovo nemocným

Být uzdraven – jediné přání, které má nemocný člověk. Na rozdíl od zdravého, který jich má tisíce. Je

ale správné chtít tak moc toto jediné přání? Zdraví je dar. A Bůh je dárce. Každý dar, který nám Pán dává nemá smysl sám v sobě. Například když Bůh někomu daruje milost zbavit se nějaké závislosti, nemá to skončit u toho, že zbavením se té závislosti bylo dosaženo cíle a dál není třeba dělat nic. Naopak! Je to začátek něčeho nového – totiž hlubšího vztahu s Pánem. Proto nám Pán dává dary. Abychom jej ještě více milovali.

Jak velice se mýlí ti, kteří kvůli některým obdarováním na Boha zapomenou. A s darem uzdravení je to stejné. Pokud po tomto daru netoužíme více než po samotném Bohu, je v pořádku prosit o zdraví. Potom totiž je nám ku prospěchu jak to, když budeme vyslyšeni, tak také to, když nás Pán neuzdraví. V prvním případě to v nás probudí větší vděčnost vůči Bohu. Ve druhém případě nás trápení a nemoc naučí nést trpělivě náš životní kříž. A ten se potom může stát zdrojem mnoha milostí pro nás nebo pro druhé. To nejdůležitější je totiž příchod Božího království mezi nás. A k tomu si Pán může pomoci jak tím, že nás uzdraví, tak také tím, že mu nemoc nabídneme jako obětní dar. Podobně o tom mluví katechismus:

„Kristus, pohnut tolikerým utrpením, nejen dovolil, aby se ho nemocní dotýkali, ale bere jejich trápení za své: ‚Vzal na sebe naše slabosti a nesl naše nemoci‘ (Mt 8,17).

Avšak neuzdravil všechny nemocné. Jeho uzdravení byla znamením příchodu Božího království. Ohlašovala mnohem radikálnější uzdravení: vítězství nad hříchem a nad smrtí skrze jeho velikonoční oběť. Kristus vzal na kříži na sebe celou tíži zla a snal hříchy světa' (Jan 1,29); nemoc je pouze důsledkem. Svým utrpením a svou smrtí na kříži dal Kristus utrpení nový smysl: od té doby nás utrpení může připodobnit Kristu a spojit s jeho vykupitelským utrpením." (KKC 1505)

P. Josef Janoušek, kaplan

Návrat Panny Marie Svatotomské

Rádi se vracíme do míst, kde se nám líbí, rádi si připomínáme chvíle nebo události, kdy jsme prožívali štěstí. Rádi vzpomínáme na ty, které jsme měli rádi. Abychom si vše, co je nám milé, podrželi anebo abychom mohli být alespoň v mysli s těmi, kteří jsou nám drazí, chceme mít, nejlépe na očích, něco, co nám je připomíná. Za tímto účelem si pořizujeme obrazy. Obrazy a sochy nám viditelně umožňují setkávat se s tím, co je buď vzdálené nebo lidským očím neviditelné. Obraz Pána Ježíše, Božího Syna, který je zároveň obrazem Jeho neviditelného Otce nám

spolu s obrazy Matky Boží a svatých připomínají stálou Boží přítomnost v našem světě.

Boží přítomnost se projevuje silou působení Ducha svatého. Ke kostelu sv. Tomáše máme zachována četná svědectví, která to dokládají. Jsou spojena s přímlovou Panny Marie, ke které se po staletí naši předci utíkali skrze zbožnou úctu k ikoně Panny Marie Svatotomské. Nejstarší zpráva pochází „z pera“ kancléře

Karla IV. a olomouckého biskupa Jana ze Středy. V roce 1373 napsal, že jak „dovzdělují mnohá věrohodná svědectví, klášter září zázraky“ a udělil odpustky k obrazu Matky Boží Svatotomské, který se nacházel na oltáři v kapli.

Ikona Svatotomská představuje Matku Boží typu Hodegetrie, což je ta, která ukazuje cestu. Konstantinopolský klášter Hodegon, po kterém je typ ikon Matky Boží pojmenován, se nazýval klášter Průvodců, protože jeho mniši provázeli nemocné k prameni, o kterém věřili, že jeho vodou budou vyléčeni z očních chorob. Panna Maria je nám spolehlivou průvodkyní na cestě životem k jejímu synu Ježíši Kristu. Nejen v historii kláštera a města Brna se stále setkáváme s lidmi, kteří slovy brněnského augustiniána a olomouckého biskupa Viléma z Kolína „chováme ke kapli Panny Marie, ... kde [její] obraz jasnými zázraky září božským darem, ... a k obrazu samotné Panny obzvláštní úctu.“ Zbožných ctitelů bylo nepočítaně. Od Lucemburků, kteří obraz klášteru věnovali, přes církevní hodnostáře, po členy mariánského bratrstva a poutníky. Patřil mezi ně nejen ctihodný P. Martin Středa, SJ v 17. století, stejně jako námi v úctě vzpomínaný Ludvík Kolek ve druhé polovině 20. století, který celá desetiletí usiloval nejen

o obnovu zbožné úcty k Panně Marii Svatotomské. Jeho přáním dokonce bylo, aby byla obnovena Mariánská kaple zrušená v roce 1783 Josefem II. V jedné skříni na faře se dodnes nachází výkres s vizualizací kaple a novým oltářem. Podle návrhu Ludvíka Kolka byl zhotoven mariogram na mříži ve vstupu do kostela. Jistě by jej potěšilo, že obraz Panny Marie Svatotomské, který je Palladiem města Brna, prohlásila vloni vláda za novou národní kulturní památku.

Karel IV. přinesl, dle pozdně středověké legendy, jejímž autorem byl pravděpodobně biskup Vilém z Kolína, obraz Matky Boží Svatotomské do Brna. Ikona měla být získána v Miláně. V kapli kostela sv. Tomáše, která byla zasvěcena Zvěstování Panny Marie, vzniklo nejstarší historicky průkazně doložené mariánské poutní místo na Moravě. Pořízení kopie ikony dle původní, restaurováním rekonstruované podoby a její umístění v kostele na oltář má význam nejen jako připomínka událostí, které se staly před 650 a více lety, jako nějaký jednorázový pamětní akt, ale jako projev zájmu dnešní farnosti sv. Tomáše o obnovení mariánské zbožnosti, jako snaha těch, kteří slovy biskupa Viléma z Kolína chovají k brněnskému obrazu Panny Marie zvláštní úctu.

Tomáš Drobny

Marie Turečková

Počátkem letošního roku natrvalo spočinula v náručí Pána Ježíše paní Marie Turečková, která našemu kostelu a farnosti obětavě sloužila neuvěřitelně dlouhou dobu více než půlstoletí. Protože svoji práci dělala v zavřeném kostele pro většinu farníků byla neviditelná, ale kdyby

nebyla, viděli bychom to hned. Požádali jsme o vzpomínku ty, co ji znali lépe.

redakce

8. ledna 2023 odešla na věčnost ve věku 94 let paní Marie Turečková.

Chtěla bych připomenout její působení v kostele svatého Tomáše.

Maminka chodila od mládí pravidelně na bohoslužby k „Tomáškově“ a tady se v roce 1963 seznámila s paní Annou (říkalo se jí stará Anna). Paní Anna se starala o oltáře a květinovou výzdobu kostela a žehlení kostelního prádla. Maminka paní Anně nabídla pomoc, a ta její nabídku přijala. Nejprve se jednalo o výpomoc s květinovou výzdobou a postupně maminka převzala i žehlení kostelního prádla. Tuto práci měla ráda a vykonávala ji až do roku 2015, tedy 52 let. Poslední roky již nemohla vycházet z domu ven, ale v duchu a v modlitbách se k Tomáškově často vracela.

Děkujeme za vzpomínku v modlitbě.

Zaznamenala Jana Plevová (vnučka)

Pokud byste se chtěli podělit o vzpomínku na ni, napište prosím na email: j.plevova@email.cz nebo na adresu: Jana Plevová, Markovičova 34, 628 00, Brno.

Paní Marii Turečkovou jsem léta znala jako pacientku obvodního lékaře, kde jsem působila jako sestra. Věděla jsem, že svůj volný čas věnuje péči o kostel sv. Tomáše. Tato vzorná a nepostradatelná péče paní Turečkové však náhle skončila, když utrpěla zlomenou krčku. Ze dne na den neměl kdo převzít její službu

v péči o květinovou výzdobu a taky o kostelní prádlo. O tu druhou část, tedy o kostelní prádlo, mě požádal pan farář.

Vůbec jsem netušila, co to obnáší. Pronikání do této služby bylo o to náročnější, že nebyl nikdo, kdo by mě do ní zasvětil.

O jakou službu vlastně šlo? Spočívala v péči o kostelní a liturgické prádlo. Jeho správně načasované používání, výměna, praní, škrobení a žehlení. Sama sebe jsem se v těch chvílích ptala – zvládnou to? A tehdy také přišlo první povzbuzení od paní Turečkové ve zcela zvláštní podobě. Byl mi svěřen klíč od skříně, kde byly vzorně uloženy a poskládány všechny textilie používané pro oltáře a liturgii. Pomalu jsem přicházela na to, v čem bude spočívat moje služba. Prádlo vzorně naškrobené, urovnané, roztríděné pro jednotlivé oltáře. A tehdy jsem také objevila fakt, že i liturgie sama se neobejde bez textilu v podobě corporálu, lavaba, purifikatoria, či antipendia atd., vzorně uložených a připravených k použití tak, jak to bylo samozřejmostí pro paní Turečkovou.

Zkrátka, co dodat? Veliký dík paní Marii Turečkové za vyšlapanou cestu k objevu, že i zdánlivě samozřejmé prostředí a vybavení chrámu přispívá k důstojné oslavě Boží.

Jana Synková

V pátek 13. ledna jsme se rozloučili s paní Marií Turečkovou. Jistě jste ji mnozí znali, vždyť byla mnoho let s Tomáškem neodmyslitelně spjata. Pro mnohé ale možná zůstala skrytá, protože sloužila ve skrytosti. Měl jsem možnost ji poznat blíže a navázat s ní přátelství. Proto mi dovoluete krátkou osobní vzpomínku. Paní Turečkovou jsem poznal v září 1994. Byl jsem tehdy čerstvý inženýr a nastoupil jsem u Tomáška coby kostelník v rámci civilní služby. Kostel jsem znal, byl jsem v něm před několika málo lety na Velikonoce pokřtěn. Znal jsem osobně tehdejšího faráře, otce Jiřího Kaňu a některé farníky. Jinak to ale pro mě vlastně bylo neznámé prostředí.

Nějaký čas mi trvalo, než jsem to prostředí poznal a než ono poznalo mě. A nebylo to pro mě vždycky jednoduché. Jedním z lidí, kteří mi pomohli zdomácnět a kdo mě zasvěcovali do chodu farnosti a kostela byla právě paní Turečková.

Od prvního okamžiku mě přijala za svého. Alespoň tak jsem to cítil. Velmi dobře jsme si rozuměli a spolupráce s ní byla pro mě velkou radostí. Jen čížek z lontu může rozumět tomu, co takové přijetí u Tomáška v Brně znamená.

Věrně docházela do kostela sloužit prakticky každý den. Chystala květiny, starala se o kostelní prádlo, ale i drobnou údržbu a úklid. Přestože už měla důchodový věk a chodila

s hůlkou, nebylo jí za těžko každý den cestovat ze staré Líšně do centra. A dělat prakticky neviditelnou práci. Byla velmi vitální, radostná a veselá.

Postupně jsem poznal i její rodinu, protože dcera se zetěm, syn i vnoučata za ní do kostela chodili a pomáhali jí. Vnučky velmi přirozeně zapojovala do práce a předávala jim také svoji víru. V kostele znala každý kout. Zнала všechny ministranty a snad každého od Tomáška. Pro každého také měla milé slovo. Byla velmi vzdělaná, měla přehled, zajímala se o veškeré dění a mohli jste se s ní bavit o čemkoliv. Zkušenosti jako ona měl málokdo. Ve všem měla řád. Milovala Tomáška a město Brno. O obojím dovedla vyprávět tak, že mě svojí láskou nakazila. Pamatovala staré ulice, bombardování za druhé světové války a v kostele prožila i srpen 1968.

Její víra byla autentická. Na nic si nehrála. Když klaply dveře a ozvaly se její kroky, mířily nejprve k mřížce v presbytáři. Tam pokaždé setrvala v tiché modlitbě. A stejně tak při odchodu. Vždycky na to měla čas. I její práce byla vlastně modlitbou. Ona skrze ni oslavovala svého Boha. Vzdávala skrze ni díky za dary, které dostávala.

Jsem jí velmi vděčný za vzácné chvíle, kdy mě učila leštit hydrovosk, kdy jsme spolu za použití horolezecké techniky čistili oltář svaté rodiny

nebo leštili vchodová vrata, a kdy mi mezi řádky předávala svoji životní moudrost a jednoduše svědčila pokojem o své důvěře v Boha. Jsou součástí mé životní formace, kterou byla kostelnická služba u Tomáška.

Děkuji.

Josef Kánský

Rozhovor s Janou Hegerovou

Milá Jano,

mnozí tě známe jako usměvavou maminku tří kluků a jedné malé princezny, víme, že jsi výborná jazykářka. Zajímá nás zejména poslední půlrok, kdy ti leželo na srdci jak pomoci ukrajinským ženám a dětem, kteří v Brně hledali útočiště.

Začněme však od začátku. Pověz nám něco o rodině, v níž jsi vyrůstala, zda jsi do našeho kostela chodila už od dětství.

Vyrůstala jsem v Králově poli, takže jsem do farnosti chodila tam. Když jsem byla malá, byl tam shodou okolností P. Hověz a když jsem dospívala, tak i všemi vámi známý Orko Marek Vácha, se kterým jsem poté připravovala tábory pro mládež. Takže se to všechno prolnulo, protože když jsem se pak osamostatnila od rodičů a přestěhovala se do Černých polí, řekla jsem si, že změním i farnost,

a tak jsem se dostala k vám, kde jsem se tedy i díky Orkovi seznámila s lidmi z farnosti. Nutno ještě dodat, že můj tatínek celý život právě do farnosti svatého Tomáše chodil, rodiče se tady brali a já byla křtěná a byla zde i u prvního svatého přijímání, takže to pro mě byl pak po nějakých patnácti letech tak trochu návrat.

Sděl nám prosím ještě něco o svých rodičích? Čím jsou a v čem na Tebe měli největší vliv?

Moje maminka pocházela z Vysočiny a byla nejstarší z osmi sourozenců. Takže dětství a dospívání jednoduché nebylo, musela se starat o své mladší sourozence a ještě také pomáhat rodičům na poli. Byla to velmi praktická žena, která pracovala jako zdravotní sestra na operačním sále. Naopak můj tatínek byl od přírody intelektuál, vědec, se spoustou zájmů, přes historii, hudbu až k vesmíru. Dnes už jsou oba po smrti a zpětně mně asi nejcennější co mě dali připadá, že bylo zázemí, to, že jsem v každé chvíli za nimi mohla přijít se svými bolestmi a radostmi a oni tam byli pro mě. Láska bez podmínek. Zní to možná jednoduše, ale vím, že to ve spoustě rodinách není. Rodiče mají často představu, jak se jejich děti mají chovat a co mají dělat a pokud to tak není, tak je nepřijímají a dochází k odcizení.

Ted' něco o tvé profesi. Co jsi vystudovala a jak jsi nabyté vědomosti a dovednosti zužitkovala?

Vystudovala jsem francouzštinu a italštinu na filozofické fakultě a později jsem ještě dostudovala na pedagogické fakultě angličtinu. Po škole jsem učila manažery a ředitele v různých firmách, hlavně v Karose, výrobce autobusů, kterou vlastnili Francouzi a poté ji koupili Italové, takže jsem jen změnila jazyk výuky. Jak jsme pak měli děti, tak jsem učila večerní kurzy na Francouzské alianci, to je takové centrum francouzské kultury ve všech větších městech po světě. Na Masarykově univerzitě jsem si vyzkoušela roli koordinátorky pro česko-francouzské studium, což znamenalo starat se o přijíždějící francouzské profesory. Jak dětí přibývalo a chodily už do školky, hledala jsem něco hlavně na dopoledne, bohužel francouzštinářů není tolik potřeba, ale aspoň jako zástup za mateřskou dovolenou jsem například učila francouzštinu na biskupském gymnáziu. Nyní učím angličtinu na konzervatoři.

Odkud znáš svého muže a jaké máte děti?

Čolka jsem poznala ve sboru, kam jsem začala chodit, abych se nějak do farnosti začlenila, bála jsem se, že v tak velké farnosti jinak nemám šanci. A on za mnou hned po první zkoušce přišel a zeptal se mě, co teď dělám a já na to, jestli se známe. A k mému překvapení

mi řekl, že si pamatuje, jak jsme si hráli jako malí na písku. Naši rodiče se totiž znali. Máme spolu čtyři krásné děti, tři kluky a po velké pauze ještě malou holčičku.

Vaše rodinka strávila rok ve Spojených státech. Povyprávěj o této době, čím byla přínosná, v čem nesnadná.

Byl to zásadní životní zážitek. I když už před tím jsem hodně cestovala, a i žila v zahraničí hlavně v Itálii a ve Francii, stále je to Evropa. V Americe je ale všechno úplně jinak. Všechno. Lidé, zvyky, příroda... Jeli jsme tam jelikož manžel Dominik, tady více známý jako Čolek, získal místo na tamní univerzitě. Na začátku jsme ale nikoho neznali a bylo to velmi těžké. Například bez auta to v Americe moc nejde a my jsme při první koupi auta narazili na podvodníky a přišli o dost peněz. Začali jsme chodit do nejbližšího kostela, do kterého jsme mohli dojít pěšky. Jako většina kostelů v Americe to byla jedna z protestantských církví. A tady přichází to první, co mě velmi příjemně překvapilo. Okamžitě nás přijali mezi sebe, následovalo pozvání

několika rodin na oběd a s tím souviselo, že nám například pomohli při koupi auta, nebo třeba pochopit, jak fungují americké pojišťovny. Bez této pomoci od místních by to bylo opravdu hodně těžké.

Jedna z dalších věcí, která mě velmi překvapila a myslím, že není v Evropě tak moc vidět je, jak tam funguje dobrovolnictví. Každý někde pomáhá, hlavně starší lidé v důchodu jsou v různých spolcích a angažují se v různých dobročinných aktivitách. Například učí cizince angličtinu. Já jsem takhle chodila na několik takových „kurzů“ pořádaných církvemi a je to něco, co je pro cizince jako záchranná síť. A tito starší Američané nesedí jen sami doma, ale naopak se cítí být užiteční a velmi jsou. Ale nejenom lidé v důchodu, i studenti a třeba i knihovny pořádají různé dobrovolnické aktivity. Je to v americké mentalitě. Baptisté například pořádají každý pátek vždy v nějaké rodině večeři, která je otevřená pro všechny. Takže cizinci, my, jsme mohli přijít, každý něco donesl na jídlo a bylo to moc fajn. Člověk si nepřipadl sám a za ten rok jsme si vytvořili několik pevných vztahů, které nám zůstanou na celý život.

Bude to již skoro rok, co přišla válka. Co Ti běželo hlavou a co jsi chtěla udělat? Povyprávěj o této charitní činnosti. Prý jsi i organizovala jazykové kurzy na faře.

Když sem začali přijíždět ukrajinské rodiny, myslela jsem hlavně na to, co bylo těžké pro mě v Americe a co bych jim mohla díky této zkušenosti nabídnout. Připadalo mi strašně důležité je, stejně jako my jsme byli pozváni, zvát. Tak jsme měli hned na začátku války doma na obědě rodinu, která s námi pak ještě jela na pár dní na chalupu, nyní žijí v Praze. Obecně mně připadlo důležité vytvořit pro ně místo a dát jim svůj čas, hlavně jsem myslela na maminky s malými dětmi, které nemohly pracovat. A tak se zrodil nápad udělat kavárnu, kde si spolu dáme kávu, můžeme je učit nebo jen tak konverzovat česky, nebo dělat cokoli, co by pro ně bylo užitečné. Víím například, že evangelíci začali hned několik kurzů češtiny. Těchto kaváren bylo na konci jara několik, někdy jsme jen tak povídaly, zodpovídaly dotazy, někdy jsme třeba jen obvolávaly základní školy a domlouvaly pro děti, co bylo potřeba, když se jedna maminka jen stěžila domlouvala česky . . . Kostelník Pavel Zahradník nám k tomu vždy upekl vynikající buchtu. ☺

Co bys ráda vzkázala čtenářům „Tomáška“?

Bud' me vděční za to, co máme a mějme otevřené oči a srdce nejen pro své nejbližší, ale i pro všechny, kdo to potřebují.

Za rozhovor děkuje Igor Kyselka

Dětská půlnoční mše

Jak to znají asi všichni rodičové, minimálně jedno z dětí obvykle onemocní právě tehdy, když si konečně pochvalujeme, že se všechno docela zaběhlo, nejlépe před blížícími se prázdninami nebo zaplacenou dovolenou. A tak se letos na Štědrý den musela na dětskou půlnoční mši rozdělit i naše rodina, protože od rána smrkal a kýchal nejmenší Vítek. S trochou útěchy, že alespoň v klidu připravím všechno

na sváteční večeri jsem zůstala doma s ním, a tak trochu na pozadí jsme si pustili bohoslužbu on-line. Když se ale rozezněly v potměném kostele první tóny písničky, zaujal zpěv nejen malého Vítko. Koukali jsme spolu na obrazovku a hledali mezi sboristy sestřičky i tatínka. Potom děti společnými silami přinesly do jesliček před oltářem dočista nové Jezulátko a ve velkém houfu následně naslouchaly kázání pana kaplana

o příchodu Krista a vládě světla, které vždy vyhrává nad temnotou. Krásný zpěv doprovázel i zbytek mše svaté, kterou nazývá nejmenovaný pan kostelník tou nejvíc optimistickou v celém liturgickém roce. A když udržel svou pozornost po celou dobu jejího trvání i malý dvouleták, je to ta nejlepší vizitka pro všechny, kdo se na jejím průběhu podíleli. Když přiběhl zbytek rodiny do tepla k připravené večeři, všem zářil úsměv na tváři i přesto, že cestou domů zhaslo pečlivě opečovávané Betlémské světlo. ☺

Veronika Veverka Papoušková

I s mopy se dá utvářet chrám

„Nevíte, že jste Božím chrámem a že ve vás bydlí Boží Duch? Kdo by ničil Boží chrám, toho zničí Bůh. Neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy!“ (1 Kor 3,16-17)

V citovaném úryvku z Písma sv. Pavel zdůrazňuje potřebu udržovat Chrám, kterým jsme my jako jedinci, i my jako církev. Vedle duchovního rozměru musíme ale i pečovat o chrámy hmotné, kde se scházíme a modlíme. A právě té druhé zmiňované „údržbě“ je věnován tento článek.

Každé druhé pondělí po ranní mši svaté, sotva dozní poslední tóny varhan, se sehraná skupina farnic a farníků dostaví ke kumbálu naproti vstupu do sakristie. Tam už vždy čekají kbelíky se saponátovou vodou, zavěšené mopy a pečlivě poskládané hadry, vše připravené na pravidelný úklid kostela.

Při našem stálém počtu 10 lidí (o konečné účasti samozřejmě rozhodují různé faktory, jako zdraví, práce, škola ...) je potřeba dobře si rozdělit celou plochu kostela, včetně lavic. Pod vedením zkušeného organizátora, jakým je Ivan Synek, si náš skromný tým ale umí poradit s takovým velikánem, tj. Tomáškem, zhruba za hodinu. Jako odměna nás kromě dobrého pocitu z účasti na Božím díle čeká v ministrantské sakristii nachystaná snídaně.

Důležitou složkou péče o hmotný chrám je vedle samotné práce i Aristotelovo „zoon politikon“, tedy že člověk je tvor společenský. A musím říct, že pondělní úklidy jsou skvělým příkladem filozofova stále platného

tvrzení – otevírá se tu prostor pro vzájemné sdílení životních radostí i starostí. Já osobně se vždy těším na posezení u snídaně, kde zaznívají vyprávění o životních příbězích a zkušenostech starších účastníků. Za naše setkávání, i sdílení patří upřímné Pánbůh zaplat’.

Závěrem bych chtěl pozvat čtenáře k tomu, aby se nebáli přijít mezi nás, aby viděli, že i takovým způsobem se dá pečovat o chrám. Můžu zaručit přátelský kolektiv i radost z vykonání dobrého skutku pro farnost.

Mikuláš Příkryl

Příběh pro děti

Honzík s Adélkou se chystali na oslavu narozenin svého kamaráda Jonáše. Prvňáčka Adélka pomalu skládala do slov písmena na práníčku a text si po sobě několikrát přečetla: „Jonášovi k narozeninám, aby se mu splnila všechna přání.“ Na přední stranu přání namalovala tři děti na velké louce plné květin. Honza proběhl kolem a volal na maminku: „Mamí, kde je balící papír? Koupili jsme s tátou Jonášovi úplně skvělejš prak. Zkoušeli jsme, jak daleko dostřelí a taky jsem do něj vyryl nožem velké J, aby bylo jasné, komu patří!“ Ale když proběhl kolem stolu,

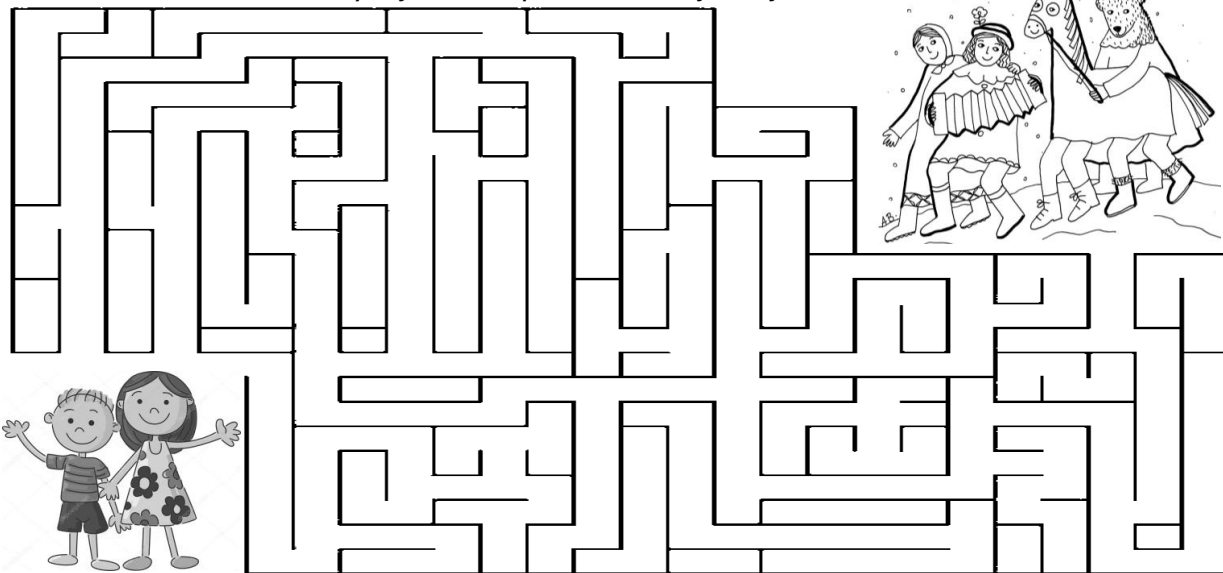
omylem kopl do jedné nohy a Adélce popadaly všechny pastelky na zem. „Co to děláš, málem jsem pokazila celý obrázek!“ Honza koukl sestřičce přes ruku a hudoval: „No to by byla opravdová škoda, takový práníčka kluky beztak vůbec nezajímají a Jonáš bude nadšenější hlavně z mého dárku!“ Adélka se málem dala do pláče. S Jonášem se znali úplně od malička a myslela si, že ho obrázek potěší. Naštěstí do toho rychle vstoupila maminka: „Honzo, pomoz Adélce posbírat pastelky a zkus si vzpomenout, kde bychom v Bibli narazili na bojovníka s prakem.“ Ten příběh znala i Adélka, „No přece u Davida a Goliáše!“ „Přesně tak“, odpověděla maminka, „prak může sloužit jako hračka, ale taky mocná zbraň, kterou David přemohl mnohem silnějšího Goliáše. Nikdy tedy nikoho a nic nesud’ na první pohled. Oba chcete udělat Jonášovi radost, a to je ten největší dárek.“ Honzík se trochu zastyděl a podal Adélce poslední pastelku: „je to moc pěkný, Ady, já bych nikdy nic takového nakreslit nedokázal.“ Sestřička chvíli mlčela s hlavou skloněnou těsně nad papírem, a nakonec s úsměvem vykřikla: „Hotovo!“. A v ruce krajní postavičky, která měla zobrazovat malého oslavence, se skvěl malý hnědý prak s vyřezaným J.

Veronika Veverka Papoušková

BYSTRÉ HLAVY

PRO NEJMENŠÍ

MASOPUST. Děti se chystají na masopust. Pomůžeš jim najít cestu?

PRO STARŠÍ

MORSEOVA ABECEDA.

• - - - • | - - - - | • • • | - | - • | • • || - • • | - - - - | - • • • | • - ||

• - - - • | - - - - | • - - - • | • | • - • • | • | - • - • | - • | • • ||

• • • | - | • - • | • | - • • | • - |||

*****

klíč:

A	• -	G	- - •	L	• - • •	R	• - •	X	- • • -
B	- • • •	H	• • • •	M	- -	S	• • •	Y	- • - -
C	- • - •	CH	- - - -	N	- •	T	-	Z	- - • •
D	- • •	I	• •	O	- - -	U	• • -		
E	•	J	• - - -	P	• - - •	V	• • • -		
F	• • - •	K	- • -	Q	- - • -	W	• - -		

obrázky: <https://cz.pinterest.com/>

Klára Špunt Zelinková